

ሁለቱ አመራሮች

ሰሙኑ የሕወሓት ከፍተኛ አመራር የነበሩት አቶ አባይ ጸሐየና ጀኔራል ጻድቃን በሃገራችን ፖለቲካ ሁኔታ በሚመለከት ያላቸውን ሐሳብ አካፍለውናል።

ሁለቱ ነባር ታጋዮች በሕወሓት የትግል ዘመን ከፍተኛ አስተዋጽኦ የነበራቸው ናቸው። ለሁለቱ ያለኝ ክብር ሳልገልጽ ማለፍ አልፈልግም።

የአቶ አባይ ቃለ መጠይቅ ሰምቻለሁ፡ የጀኔራል ጻድቃን ጽሑፍ አንብቤዋለሁ። በአገራችን ያለው የፖለቲካ ሁኔታ በሁለቱም በኩል እንደተገለጸው ከጊዜ ወደ ጊዜ እየባሰበት እንጂ ብዙም መሻሻል እየታየበት አይደለም። ለዚህም ዋናው መነሻ በኢህአዴግ ውስጥ ተንሰራፍቶ የሚታየው የመልካም አስተዳደር እውቀትና የኪራይ ሰብሳቢነት ችግር ነው። አቶ አባይ እንደገለጹት በኢህአዴግ ውስጥ ሙሉና፣ አድርገደነት የእኩኝ ልክክህ ልክፍት ስር በመስደዱና ከስሩ መንግሥት ለመጣል ቁርጠኝነት በመታጣቱ ነው። ለዚህም ነው ከኢህአዴግ ጉባኤ በኋላ ብዙ ለውጥ እየተጠበቀ ሁሉም ነገር ባለበት ሲሄድ የሚታየው። እዚህ ላይ አቶ አባይ ከተለመደው ወጣ ባለ መልኩ በድርጅቱ ወስጥ ያለውን ችግር በቀላሉና ሁሉም ሊገባው በሚችል ቋንቋ ገልጸውታል። ለዚህ ችግር መፍትሄም በኢህአዴግ እጅ እንዳለና ቁርጠኝነት እንደሚጠይቅ ይገልጻሉ። ይህ ችግር ከዋለ ካደረ መጨረሻ ላይ በሽተኛው ብቻ ሳይሆን ጤነኛውም ጭምር በሽተኛ እንደሚያደርገውና አብረው ለህልፈት እንደሚዳረጉና አብረው መቃብር እንደሚወርዱ መገንዘብ ያስፈልጋል። ጤነኞቹ በቁጥር ቢያንሱም እውነትዎን ይዘው ብቅ ቢሉ ባንድ ጀንበር ሚልዮኖችን ማሰለፍ እንደሚችሉ ለነሱ መንገር ለቀባሪ እንደማርዳት ይሆናል። እና አቶ አባይ በሚድያ በመተንፈስ ብቻ ሳይገደቡ ኮፊሲየላዊ ኮንፈረንሶች እየተጠሩ ማን ማን እንደሆነ ለህዝቡ ግልጽ ማድረግ ሊያስፈልግ ነው። ህዝቡም በምልክት እንዲሳተፍና በህዝቡ ይሁንታ ያላገኘ ባለስልጣን ማስረጃ የተገኘለት ለፍርድ ማቅረብ ተጨባጭ ማስረጃ የሌለው ግን የተጠናከረ የህዝብ መረጃ ካለ ቢያንስ ወደ ሌላ ስራ ማዛወር ሳይሆን ከስራ በማባረር ህዝብ ወሳኝ መሆኑን በተግባር ማሳየት ያስፈልጋል። ህዝብና መንግስት መናበብ የሚችሉት በዚህ መንገድ ብቻ ነው። አለበለዚያ ለተወሰኑ ቀናት በተሌቪዥን ሞቅ ሞቅ አድርገህ በተግባር ግን ስንዝር ፈቅ የማይል ስራ መስራት የበለጠ ከህዝብ የሚያራርቅና ህዝብም ተስፋ ቆር ጦ፣ ተስፋ የቆረጠ የሚወስደውን እርምጃ እንዲወስድ የሚገፋፋ ይሆናል። በዚህ መንገድ ተቆርጦ የሚጣለውን ተቆርጦ ካልተጣለ አደጋው የባሰ እንደሚሆን ግልጽ ነው።

የጀኔራል ጻድቃን ጽሑፍም በተወሰነ በልኩ ከአቶ አባይ ቃለ መጠይቅ የሚመሳሰል ሆኖ በይዘቱ ግን ሰፊ ያለ ታሪካዊ አመጣጥ፣ አሁን ያለው ሁኔታና መፍትሄዎችን ያጠቃለል ነው።

በዝርዝር የገቡበት ትንታኔ ብዙ አነጋጋሪ ቢሆንም ወደዛ መግባት ትቸ በሶስት የማልስማማባቸው ነጥቦች ማትኮር መርጫለሁ።

- 1- ከአነጋገር ጋር የነበረን ቅራኔና አፈታት በሚለው ርእስ ምንም እንኳን መጀመሪያ የሽግግር መንግስት ቻርተር ረቂቅ አነጋ ቀድሞ እንዲያየው ቢደረግም የጸደቀው የሽግግር መንግስት ለመመስረት በተጠራው ኮንፈረንስ የተሳተፉ የፖለቲካ ድርጅቶች በሙሉ ይሁንታ ነው። ለኢህአዴግና ለአነጋ ብቻ የሚሰጥ አይደለም። በሽግግሩ ወቅት የተለያዩ የሕብረተ ሰብ ክፍሎች በመወከል የተሳተፉትን ሚና የሚያሳኝ ሆኖ አግኝቻለሁ።

በመቀጠልም ኦነግ ከመንግስት ወጣ ወደ ውጊያም ተገባ ብለው፤ ኦነግ ለምን ከመንግስት ወጣ፤ ጥፋተኛውስ ማነው የሚለውን ለታሪክ እንተወው በማለት አልፏል። እንዲሁ ግን በቀላሉ መታለፍ አይገባም ነበር። እሳቸው እንዳሉት የሃይል ሚዛን መሰረት ያደረገ ውስጣዊ ቁጥጥርና ተጠያቂነት ለመመስረት የሚያስችል መኖሩና አለመኖሩ የሚመልሰው ኦነግ ከሽግግሩ መንግስት አፈንግጦ እንዲወጣ ያደረገው ሁኔታ ሲታወቅ ብቻ ነው። ኢህአዴግን የመገዳደር አቅም ነበረው በማለት ብቻ እንደሚሆን ጠባቂ መቁጠር ስህተት ይመስለኛል። በመሰረቱ ኦነግ የመገንጠል ጥያቄውን አላስቀመጠም ነበር፤ ዋናው አደጋ ደግሞ ከኦነግ ጀርባ የነበረው ማነው የሚለውን እንደታሪክ ማስቀመጥ ጠቃሚ ይመስለኛል። ኦነግ በኢትዮጵያ ለነበረው ፖለቲካዊ ሁኔታ ሚዛን ማስጠበቂያ ሳይሆን ከጀርባው ለነበረው ለኤርትራ መንግስት ጉዳይ ለማስፈጸምና ኢህአዴግን አደብ ለማስገዛት የነበረው ተልእኮስ ጀኔራል ጻድቃን እንዴት ሳቱት። አቶ ኢሳያስ ከምንም በላይ ኦነግ ወደ ሽግግር መንግስት እንዲገባ የተንቀሳቀሱት በኢትዮጵያ መንግስት ውስጥ አስተማማኝ ወኪል እንዲኖራቸው ታሳቢ በማድረግ ነበር። ስለዚህ ከኦነግ ባህርይና የኤርትራ መንግስት ከኦነግ ጋር እጅና ጓንት ሆነው ሊሰሩት አቅደውት ከነበረው ጋር ሲነጻጸር ጀኔራል ጻድቃን ካስቀመጡት ጥቅም ይልቅ አደጋው የባሰ ይሆን እንደነበር ግልጽ ነው።

2- በሕውሓት ስለተፈጠረው መከፋፈልና አፈታቱ በሚለው ሀሳባቸውን እያከበርኩ ሁኔታው ግን እሳቸው እንዳስቀመጡት አይደለም። የነበረው ሁኔታ ለአመራሩ ብቻ ሚስጥር የነበረ አልነበረም። ችግሩ የተፈታበት ሁኔታ ሌላ አማራጭ ያልነበረው ነው። በዘልማድ “ አንጃ” ስለሚባሉ ይህን ስም እጠቀማለሁ። የመጀመሪያው ምእራፍ ግምገማ እንዳበቃ ማለት አንጃው ሲሸነፍ ወደ ስብሰባ እንደማይመጣ አወጀ። እዚህ ላይ ማነው መጀመሪያ የድርጅቱን ህገ ደንብ የጣሰ። በድርጅቱ አሰራር ዲሞክራሲያዊ ማእከላዊነትን የጣሱ አንጃዎቹ ናቸው። ተረግምደውት የሄዱት ህገ ደንብ ከዛ በኋላ ለነሱ ምናቸው አይደለም። የተቀረው አባል የነበረው ምርጫ ወይ እነሱ በቀየሱት ወጥመድ ውስጥ ገብተህ ድርጅቱን መበታተን ወይም ደግሞ በተቀሩት አባላት ድርጅቱን ማዳን ነበር።

ምናልባት አንጃው የበላይነት ቢያገኝ ኖሮ ተደቅኖ የነበረው የኢህአዴግ መበታተን አሁንም ጀኔራል ይስቱታል አልልም። ከኢህአዴግ አባል ድርጅቶች አንዱ እንዳለ ራሱን ከኢህአዴግ ለማግለል ወስኖ እንደነበር አያውቁም ወይ። ያ ድርጅት ራሱን ቢያገል ኖሮ ምን ዓይነት ሁኔታ ይከሰት እንደነበር ግልጽ ነው።

በሰላማዊ ጊዜ የምትጠቀመው የግጭት አፈታትና የአስቸኳይ ጊዜ የግጭት አፈታት እንደሚገባኝ በመሰረቱ የተለያየ ይመስለኛል። ስለዚህ የተወሰደው እርምጃ በወቅቱ አንጥብቦ ከነበረው አደጋ አንጻር ሲታይ ከነጉድለቶቹ ተገቢ ነበር እላለሁ። አለበለዚያ ወደ ብጥብጥ መገባቱ ስለማይቀር አሁን ጀኔራል ጻድቃን እየፈሩት ያለው በግርግር መሃል ወታደሩ ስልጣኑን የመያዝ ጉዳይ አጠያያቂ አይደለም። በወቅቱ ደግሞ እሳቸው የጦር ሃይሎች ኤታማገር ሹም፤ ጀኔራል አበበ (ጀቤ) ደግሞ የአየር ሃይል አዛዥ ነበሩ። እንግዲህ አንባቢ ከዚህ ጥሬ ሃቅ ተነስቶ የራሱን ድምዳሜ ይድረስ። በነገራችን ሁለቱ ጀኔራሎች ለአንጃው ቅርበት እንደነበራቸው ይታወቃል። ያደረጉት ግለ ሂስም ነበር።

3- የ1997 ምርጫ በሚመለከት ተቃዋሚ ድርጅቶች ያገኙትን እድል ሳይጠቀሙበት በመቅረታቸው ለዲሞክራሲያዊ ምህዳሩ መጥበብ የራሳቸውን ተራ ተጫውተዋል። በዚህ ላይ ከጀኔራል ጻድቃን እስማማለሁ። በአፈታቱ ላይ ግን ከሳቸው የተለየ አቋም ነው ያለኝ። በወቅቱ የነበረው ሁኔታ ሁሉም የሚያውቀው ነው። መንግስት ቀደም ብሎ ለእንደዚህ ሁኔታ መዘጋጀት ነበረበት አንድ ጉዳይ ሆኖ፤ በወቅቱ

የተጠቀመው ሃይል ከሚገባው በላይ በመሆኑ አግባብ አልነበረም። በወቅቱ ሂደታቸውን ያለፈ ወንድሞችና እህቶች ከልብ የሚያሳዝንና መደገም የማይገባው ክስተት ነው። በአመራሮቹ ላይ የተወሰደው እርምጃ ግን ወቅታዊና ትክክል ነው የሚል እምነት ነው ያለኝ። በዓለማችን የተለመደው የነውጥ መሪዎችን እንደ ታቦት እየተንከባከብክ ብዙም ሳይገበው አደባባይ ላይ በሚሰለፈው ላይ እርምጃ መውሰድ የተለመደ ነው። እውነት እንነጋገር ከተባለ ግን ተቀጣጣዩ ላይ ሳይሆን ማተኮር የሚገባው አቀጣጣዩ ላይ መሆን አለበት።

በመጨረሻ እንደ “ቢሆኖች” ካስቀመጡዎቸው ሶስት አማራጮች ሰፊ እድል ያለው የመጀመሪያው ነው። ምክንያቱም ከውስጥ የህዝብ ጥያቄ በሚፈጥረው ብጥብጥና የውጭ ሃይሎች ጣልቃ ገብነት የሃይል ጫና ተጨምሮበት መንግስት መቆጣጠር ከሚችለው በላይ ሆኖ የመንግስት መፈራረስና ሁከት መፍጥር ሊመጣ ይችላል ያሉዎትን ዋናኛዎ ናት። ምክንያቱም እስከአሁን ድረስ በምናውቀው በነውጥ መበታተንን ነው። በተለይ አሁን ብቅ ብቅ እያሉ ያሉት በተናጠል የሚካሄዱ ዓመጸች መዳረሻቸው መፈራረስ ነው። እስካሁን ድረስ እንዳየነው የሕዝብ ጥያቄ ተብለው ለግርግር መነሻ የሆኑት አንዳቸውም ሐገራዊ አጀንዳ ይዘው የተነሱ የሉም። ወይ ክልላዊ ወይ አውራጃዊ ናቸው። በኦሮሚያ የተቀሰቀሰው ግጭት ክልልን ማእከል ያደረገ ሲሆን ይዘውት የወጡት መፈክር ኦሮሚያን ለኦሮሞ የሚል ሲሆን በሰሜን ጎንደርም በተመሳሳይ ወልቃይት የአማራ ነው የሚል ነው። አንዱ ለሚያነሳው ጥያቄ አንዱ በጥርጣሬ የሚያየው ስለሚሆን በተናጠል የሚደረግ እንቅስቃሴ በቀላሉ ለማስታገስ ይቀላል አልያም ደግሞ ለመበታተን ምቹ ሁኔታ፣ ያፈጥራል።

ይህን ካልኩ በሁላ ግን በመጨረሻ ያገባኛል የሚል ዜጋ በሙሉ ምንም እንኳን እልህ አስጨራሽ ቢሆንም ሁሉም የራሱን አጀንዳ ወደ ጎን በመተው ከልብ ተንቀሳቅሶን አገራችንን መታደግ እንዳለብን እኔም አሰምርበታለሁ።

ከሁሉም በላይ ሰላም!

አበበ ሀይለ
07-25-16